

Het Besluit van de Vlaamse regering van 15 december 2000 over het Persoonlijk AssistentieBudget (PAB)

Dit document is een beknopte weergave van het PAB-besluit. Op de keerzijde van deze pagina treft u alle definities bepaald bij decreet van 17.07.00 inzake het PAB en het uitvoeringsbesluit van 15.12.00.

Wat is het PAB en wie kan gebruik maken van een PAB?

Het PAB staat voor Persoonlijk AssistentieBudget. Het is een budget dat het Vlaams Fonds op maat toekent aan een persoon met een handicap die mits redelijke assistentie in zijn thuissituatie verblijft/ kan verblijven. Dit budget bedraagt minimaal 300.000, maximaal 1.400.000 BEF/jaar. Hiermee moet de betrokkene zélf zijn assistentie organiseren en financieren. Alle daarmee gepaard gaande kosten kunnen via het PAB worden vergoed. Het resterende bedrag (niet uitgegeven of niet correct bewezen kosten) zal de administratie terugvorderen.

Het PAB kan gebruikt worden om assistenten te vergoeden voor het assisteren bij huishoudelijke activiteiten, lichamelijke activiteiten, verplaatsingen, dagbesteding, administratiewerk, pedagogische begeleiding,....

Het PAB kan niet gebruikt worden voor individuele materiële bijstand (hulpmiddelen, doventolken,...), budgetbegeleiding, medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën die door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering worden terugbetaald, pedagogische en didactische studiebegeleiding die overlapt met wat het gewoon onderwijs, het buitengewoon of het geïntegreerd onderwijs aanbiedt, ondersteuning bij tewerkstelling die overlapt wat met de arbeidstrajectbegeleiding, de CAO 26 of de Vlaamse inschakelingspremie aanbiedt.

Het PAB kan gecombineerd worden met een dagcentrum en een semi-internaat voor niet-schoolgaanden erkend door het Vlaams Fonds. Het PAB kan niet gebruikt worden om hulp verleend door gesubsidieerde instanties te betalen.

In de praktijk wil dit zeggen dat de budgethouder, als opdrachtgever, een overeenkomst afsluit met zijn assistent(en). De assistent kan rechtstreeks in dienst zijn bij de persoon met een handicap of het aanwerven kan via een interim-kantoor of een andere voorziening/instelling (niet gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap). Deze persoon kan ook een zelfstandige zijn.

De persoon met een handicap (of wettelijke vertegenwoordiger) kan een beroep doen op een door het Vlaams Fonds erkende zorgconsulent en/of een budgethoudersvereniging voor het uitstippelen van een assistentieplan en het adviseren bij de rol als budgethouder.

Hoe kun je een PAB bekomen? (de procedure)

De PAB-aanvrager moet ingeschreven zijn bij het Vlaams Fonds (de provinciale evaluatiecommissie gaf een gunstige beslissing mbt het handicapcriterium). De aanvrager moet bij een gespecialiseerd multidisciplinair team een dossier laten opstellen. Op basis van dit dossier kan de deskundigencommissie nagaan of de betrokkene voldoet aan de voorwaarden en de grootte van het budget bepalen.

Deze commissie moet in het jaar 2001 rekening houden met het budget voorzien op de begroting van het Vlaams Fonds, de programmatie en de prioriteitenregel.

Er kunnen maximum **400** PABudgetten worden toegekend, waarvan 150 aan personen die momenteel in een Vlaams Fonds-voorziening (residentieel, semi-residentieel) verblijven.

Eerst komen de personen aan bod die deelnemen aan het lopende experiment, gevolgd door personen die in een residentieële of semi-residentieële Vlaams Fonds-voorziening verblijven. De derde prioriteit zijn de personen die vóór 31.12.00 een aanvraag indienden.

Er wordt rekening gehouden met de datum van aanvraag, de ernst van de handicap en de zorgbehoefte van de aanvrager.

Het Besluit van de Vlaamse regering van 15 december 2000 over het Persoonlijk AssistentieBudget (PAB)

Definities inzake het PAB

In alfabetische volgorde:

Budgethouder:

de persoon met een handicap of zijn wettelijke vertegenwoordiger aan wie het Vlaams Fonds een persoonlijk assistentiebudget toekent

Budgethoudersvereniging:

een door het Vlaams Fonds gemachtigde rechtspersoon die de budgethouder voorbereidt op het (in artikel 12 bedoelde) opdrachtgeverschap en hem zo nodig advies verstrekt over de formaliteiten die vervuld moeten worden. Minstens tweederde van de leden en tweederde van de bestuurders budgethoudersvereniging zijn zelf budgethouder.

Persoonlijk assistent:

een meerderjarige die persoonlijke assistentie verleent in het kader van een overeenkomst met de persoon met een handicap of zijn wettelijke vertegenwoordiger

Persoonlijk assistentie:

de handelingen van een persoonlijke assistent, gericht op het bijstaan en begeleiden van een persoon met een handicap bij het uitvoeren van de activiteiten met het oog op de organisatie van het dagelijks leven en de bevordering van de sociale integratie

Persoonlijk AssistentieBudget:

het budget dat het Vlaams Fonds aan de persoon met een handicap of zijn wettelijke vertegenwoordiger toekent voor de gehele of gedeeltelijke tenlasteneming van de kosten van de persoonlijke assistentie en de organisatie ervan

Zorgconsulent:

een door het Vlaams Fonds gemachtigde rechtspersoon die samen met de budgethouder een assistentieplan opstelt, en de uitvoering van dit assistentieplan opvolgt, waar nodig ondersteunt en zo nodig bijstuurt

**PERSMEDEDELING VAN HET KABINET VAN
MINISTER MIEKE VOGELS
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, GEZONDHEID EN GELIJKE
KANSEN
15/12/2000**

**Het persoonlijk assistentiebudget voor personen met een
handicap definitief goedgekeurd**

De Vlaamse regering heeft het voorstel van Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het invoeren van het persoonlijk assistentiebudget (PAB) goedgekeurd.

Met deze beslissing komt een einde aan de opeenvolgende experimenten sinds juli 1997. Het besluit geeft uitvoering aan het regeerakkoord en aan het decreet van 17 juli 2000 inzake het invoeren van het persoonlijk assistentiebudget.

Personen met een handicap kunnen met een PAB de assistentie die ze nodig hebben zelf organiseren. Op die manier kunnen ze zelfstandig of in familiaal verband blijven wonen, in gewone buurten leven, sociale contacten onderhouden met valide medeburgers en activiteiten ontplooiën in de samenleving. De persoon met een handicap wordt 'budgethouder' van zijn eigen assistentiebudget.

Dit budget ondersteunt ook de enorme inzet van familieleden en mantelzorgers die dag in dag uit een zo normaal mogelijk leven van personen met een handicap in de eigen thuisomgeving mogelijk maken. Bovendien wordt vermeden dat zorgbehoevenden moeten worden opgenomen in een residentiële voorziening omdat er geen voldoende ondersteuning in het thuismilieu beschikbaar is. Instellingen blijven hun belangrijke maatschappelijke opdracht vervullen, met een hogere prioriteit voor personen met een ernstige zorgbehoefte die geen beroep kunnen doen op een persoonlijk of familiaal netwerk.

Het goedgekeurde PAB-besluit regelt de voorwaarden voor de toekenning van een persoonlijk assistentiebudget.

De persoon met een handicap kan als werkgever een arbeidsovereenkomst afsluiten met zijn persoonlijke assistent. Hij kan er ook voor kiezen om via een overeenkomst met bijvoorbeeld een uitzendkantoor de assistent in te huren. Hij hoeft dan niet zélf de sociale, fiscale en arbeidsrechtelijke verplichtingen als werkgever op zich te nemen. In dat geval betaalt hij de kosten van de assistentie op basis van een factuur. In beide gevallen wordt de taakomschrijving van de assistent vastgelegd in een geschreven overeenkomst. De kosten voor de tewerkstelling van de assistent worden door de persoon met een handicap gedragen, en rechtstreeks aan hem terugbetaald door het Vlaams Fonds. De rechthebbende ontvangt voorschotten zodat hij de eerste kosten niet zélf moet voorschieten, en enige ruimte krijgt om flexibel met zijn budget te kunnen werken. Na het kalenderjaar wordt een afrekening gemaakt.

Alle personen met een handicap die erkend zijn door het Vlaams Fonds kunnen een PAB aanvragen. Dit betekent dat, ongeacht de aard van de handicap (Fysiek, mentaal, auditief, visueel, autisme, niet-aangeboren hersenletsel, posttraumatisch,...) alle rechthebbenden van het Vlaams Fonds er aanspraak kunnen op maken.

Minderjarigen, of volwassen personen die door de ernst van hun mentale handicap rechtsonbekwaam zijn, kunnen toch van het PAB gebruik maken. Hun wettelijke vertegenwoordiger treedt dan op als budgethouder.

Het ter beschikking stellen van een persoonlijk budget is op zichzelf nog geen garantie dat de persoon met een handicap zich beter zal kunnen integreren in de samenleving. De kwaliteit van het leven wordt immers in belangrijke mate mee bepaald door de kwaliteit van de relaties die mensen kunnen uitbouwen. Het PAB moet daarom ook kunnen bijdragen tot het ondersteunen of het opbouwen van een persoonlijk netwerk van burgers die een rol van betekenis spelen in het leven van de persoon met handicap. Om te vermijden dat individuele budgethouders, mét hun assistent, in een isolement terecht komen, is voorzien dat zij bijgestaan worden door een budgethoudersvereniging en/of door een zorgconsulent. Ze bepalen ook hier zélf op welke gemachtigde vereniging zij daarvoor een beroep doen.

De taken die de assistent uitvoert moeten bijdragen tot de sociale integratie van de persoon. De volgende handelingen van de assistent komen in aanmerking voor vergoeding via het PAB:

- praktische, inhoudelijke en organisatorische hulp en/of ondersteuning bij huishoudelijke en lichamelijke activiteiten en bij verplaatsingen;
- praktische hulp en/of ondersteuning bij handelingen van het dagelijks leven in verband met schoollopen en werksituatie;
- praktische, inhoudelijke en organisatorische hulp en/of ondersteuning bij het uitoefenen van dagactiviteiten;
- agogische, pedagogische of orthopedagogische begeleiding en/of ondersteuning van de persoon met een handicap en/of zijn ouders, inzonderheid voor wat betreft de aanpak van specifieke problemen, toekomstplanning, opbouw van een sociaal netwerk, begeleiding en/of ondersteuning voor wat betreft gezondheid en veiligheid, coaching, ontwikkelingsstimulering bij jonge kinderen, aanleren van zelfredzaamheid en andere specifieke vaardigheden;
- gespecialiseerde kinderopvang, met een maximum van 4 uur per week.

Voor vergoeding komen zeker niet in aanmerking :

- aankoop van materiële hulpmiddelen, aanpassingen en onderhoud van hulpmiddelen, het betalen van de kosten van doventolken,...
- medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën die ten laste genomen worden door het RIZIV;
- pedagogische en didactische begeleiding bij studies die behoort tot de bevoegdheid van het buitengewoon of geïntegreerd onderwijs;
- ondersteuning bij tewerkstelling die overlapt met wat bestaande diensten of wettelijke regelingen van het Vlaams Fonds nu reeds bieden;
- budgetbegeleiding.

In 2001 heeft minister Vogels 341,6 miljoen frank ingeschreven in de begroting van het Vlaams Fonds. Met dit budget kan aan maximum 400 budgethouders een PAB worden toegekend. Elke aanvraag zal individueel en anoniem onderzocht worden door het Vlaams Fonds. De toekenning van het budget en de bepaling van het bedrag zal gebeuren door een onafhankelijke commissie van

deskundigen. Bij de selectie van budgethouders zullen de volgende prioriteiten in aanmerking genomen worden:

- De 50 deelnemers van het huidige experiment tot het einde van dit jaar
- 150 personen die de (semi) residentiële instelling die hen opvangt willen verlaten, en door het PAB kunnen terugkeren naar huis, of zelfstandig kunnen gaan leven. Tegelijk kunnen de 150 plaatsen die zo vrij komen worden aangeboden aan personen met een ernstige zorgbehoefte die reeds geruime tijd wachten op een beschikbare plaats.
- Diegenen die tijdens het experiment hun kandidatuur voor een PAB hebben gesteld

Binnen deze categorieën, en ook bij de overige groepen, zal rekening gehouden worden met de assistentiebehoefte van de aanvrager, de ernst van de handicap en de zorgbehoefte en de datum van de aanvraag.

De persoon dient een gemotiveerde aanvraag in bij het Fonds. Hij wordt daarbij bijgestaan door een specifiek opgeleid team. De aanvraag bevat o.a. de informatie waaruit blijkt op welke manier de persoonlijke assistentie noodzakelijk is voor de sociale integratie. De betrokkene omschrijft de wijze waarop de assistentie zal worden georganiseerd. De behoefte aan assistentie drukt hij uit in een gemiddeld aantal uren assistentie per week.

Bij de bepaling van het bedrag houdt de commissie rekening met twee soorten assistentie:

- ADL: assistentie bij de handelingen in het dagelijks leven. Deze assistentie wordt in het PAB verrekend aan de kost per uur op het gelijkgesteld subsidieniveau voor de wedde van een begeleider klasse 2A in de gehandicaptensector met 10 jaar weddeanciënniteit
- Begeleiding: de agogische, pedagogische of orthoagogische begeleiding. Deze begeleiding wordt in het PAB verrekend aan de kost per uur op het gelijkgesteld niveau van een begeleider klasse 1 in de gehandicaptensector met 10 jaar weddeanciënniteit

Aan de persoon wordt een bedrag op jaarbasis toegekend dat wordt afgerond naar het dichtstbijgelegen honderduizendtal. Het minimumbedrag is 300.000 frank, het maximumbedrag is 1.400.000 frank per jaar. Alle gemaakte kosten moeten bewezen worden. Minstens 95% van de kosten moeten worden verantwoord als kosten voor de tewerkstelling van de assistent.

De uitvoering van dit besluit stelt in de eerste plaats de betrokkenen voor de belangrijke uitdaging om op basis van dit assistentiebudget een zelfstandig bestaan uit te bouwen.

Voor het Vlaams Fonds vormt het PAB een uitdaging om een geheel nieuwe vorm van bijstand te introduceren, en zo een belangrijke stap te zetten in de vernieuwing van het Vlaams gehandicaptenbeleid. Heel veel mensen met een handicap en hun families zijn geïnteresseerd in deze ontwikkeling. Ze hebben met grote belangstelling uitgekeken naar de beslissing van de Vlaamse regering inzake de voorwaarden voor de toekenning van een PAB. Het Vlaams Fonds zal onmiddellijk na de inwerkingtreding op 01 januari 2001 alle informatie en aanvraagdocumenten aan de geïnteresseerden ter beschikking stellen.

Vanaf , op werkdagen van ..u tot ... kunnen bij het Vlaams Fonds inlichtingen over het PAB bekomen worden op het nummer 0800/ ...

Verdere info: Sylvie Fabré, woordvoester van
minister Vogels - tel. (02) 553 24 11
e-mail: persdienst.vogels@vlaanderen.be

Vlaamse regering
Kabinet van de Vlaamse minister
van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

Koolstraat 35, 1000 BRUSSEL
Tel. (02) 553 24 11 - Fax (02) 553 24 05
E-mail: kabinet.vogels@vlaanderen.be

NOTA AAN VLAAMSE REGERING

Betreft : Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende
vaststelling van de voorwaarden van toekenning van een
persoonlijk assistentiebudget aan personen met een handicap
Bisnota met wijzigingen ten opzichte van de nota
VR/2000/1512/DOC1169

1. Situering

Over het ontwerpbesluit dat in hogergenoemde nota wordt voorgelegd werd op dinsdag 12 december in extremis nog een bijkomend advies uitgebracht door de Raad Van Bestuur van het Vlaams Fonds.

Anderzijds is in het overleg tussen de kabinetschefs op donderdag 14 december 2000 overeengekomen om met betrekking tot dit voorstel een bisnota met aangepast ontwerpbesluit voor te leggen.

2. Voorstel van wijzigingen

2.1. Hoofdstuk VI - Het zorgconsulentschap

Artikel 14: De zorgconsulent die budgethouders inhoudelijk bijstaat en adviseert bij het opstellen van zijn assistentieplan, het uitvoeren en eventueel het bijsturen ervan, wordt voor alle budgethouders als een mogelijkheid voorzien. De bepaling dat de begeleiding door een zorgconsulent verplicht gesteld wordt voor de begunstigden van een PAB die minderjarig of rechtsonbekwaam zijn vervalt. Zo wordt vermeden dat een discriminatie ontstaat tussen de verschillende categorieën van

rechthebbenden, inzake de autonomie die in het decreet aan de budgethouder wordt verleend met betrekking tot de organisatie van de assistentie.

In concreto betekent deze wijziging dat voor die budgethouders die vrijwillig een beroep doen op een zorgconsulent, de opmaak, de uitvoering en de bijsturing van het assistentieplan voorwerp is van dialoog en samenwerking tussen de budgethouder en de zorgconsulent. De zorgconsulent kan op verzoek en ter ondersteuning van de budgethouder ook aanwezig zijn bij de handelingen van het Fonds inzake het toezicht zoals bepaald in artikel 19. Deze werkwijze wordt evenwel niet langer verplicht gesteld voor rechthebbenden op een PAB die rechtsonbekwaam zijn en waarbij de wettelijke vertegenwoordiger optreedt als budgethouder.

De tekst van artikel 14 wordt vervangen door de volgende tekst:

" Art. 14. De budgethouder kan beroep doen op de begeleiding van een zorgconsulent "

Artikel 15: Bepaalt dat het zorgconsulentschap enkel kan worden opgenomen door gemachtigde multidisciplinaire teams of door thuisbegeleidingsdiensten. Het vervullen van deze functie, met name het aanbieden van het zorgconsulentschap dat wordt ingekocht door de budgethouder, is onverenigbaar met de opdracht van het multidisciplinair team voor wat betreft de inschaling van de assistentiebehoefte, zoals bepaald in artikel 6. Voorgesteld wordt dat enkel de thuisbegeleidingsdiensten de rol van zorgconsulent kunnen opnemen.

Artikel 6, eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

" Art. 6. ... Dat team is hiertoe gemachtigd door het Fonds. Om gemachtigd te worden moet dit team een gemotiveerde aanvraag indienen en een opleiding met betrekking tot de opdracht in het kader van het PAB gevolgd hebben."

Artikel 15 wordt gewijzigd als volgt:

"Art.15 Het zorgconsulentschap kan enkel opgenomen worden door erkende thuisbegeleidingsdiensten. Om gemachtigd te worden moeten deze diensten :

1° een gemotiveerde aanvraag indienen;

2° een opleiding tot het zorgconsulentschap in het kader van het PAB gevolgd hebben..."

2.2. Overige wijzigingen

Artikel 8, §5 bepaalt dat de inschaling, herevaluatie of herziening van de inschaling een aanvang neemt op de eerste dag van het kalenderkwartaal dat volgt op de betekening van de beslissing. Voorgesteld wordt om de eerste inschaling te laten aanvangen op de eerste dag van de maand die volgt op de betekening van de beslissing. Op die manier worden onnodige wachttijden bij de uitvoering van dit besluit vermeden.

Artikel 8, §5 wordt als volgt gewijzigd:

"§5. De eerste inschaling neemt een aanvang op de eerste dag van de maand die volgt op de betekening van de beslissing. De herevaluatie of de herziening van de inschaling; alsmede..."

3. Bijlagen

Het bijkomende advies van de raad Van Bestuur wordt als bijlage ingesloten, alsmede het gewijzigd ontwerp van besluit waarin de in deze nota voorgestelde wijzigingen zijn verwerkt.

Voorstel van beslissing

De Vlaamse regering hecht haar goedkeuring aan het in deze nota voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de voorwaarden van toekenning van een persoonlijk assistentiebudget aan personen met een handicap.

Mieke Vogels

Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen.

NOTA AAN VLAAMSE REGERING

Betreft : Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van de voorwaarden van toekenning van een persoonlijk assistentiebudget aan personen met een handicap

1. Situering

In juli 1997 startten 15 personen met een motorische handicap met het één jaar durende-experiment Persoonlijk AssistentieBudget (PAB), geregeld in een besluit van de Vlaamse regering van 18 maart 1997. Het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 1998 en dat van 19 december 1998 keurden de verlengingen goed van 30 september 1998 over 31 december 1998 tot 31 december 2000.

Op 19 januari 1999 gaf de Vlaamse regering goedkeuring aan de voortzetting en de uitbreiding van het experiment met 15 personen met een motorische handicap en met de doelgroepen personen met een mentale handicap (volwassenen en kinderen) en personen met een sensorische handicap. Tevens werd de mogelijkheid ingebouwd om deels zorg in te kopen in een door het Vlaams Fonds erkende voorziening.

Eind 2000 eindigt het huidige experiment. De ervaringen uit het lopende experiment en de voorgaande experimenten werden wetenschappelijk geëvalueerd door de Universiteit Antwerpen, Vakgroep Sociologie en Sociaal Beleid, onder leiding van prof. Dr. J. Breda. De beschikbare rapporten werden op 30 mei 2000 besproken in de Raad Van Bestuur van het Fonds. De onderzoekers brachten verslag uit in de Commissie Welzijn van het Vlaams parlement. De bevindingen van de opeenvolgende experimenten bevestigen de noodzaak en de realiseerbaarheid van de politieke beleidsdoelstellingen geformuleerd in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota.

Met de goedkeuring van het het decreet van 17 juli 2000 houdende wijziging van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, met het oog op het invoeren van het persoonlijke assistentiebudget, wordt het wettelijk kader gecreëerd voor de verdere implementatie van het persoonlijke assistentiebudget. Dit ontwerp van besluit geeft uitvoering aan dit decreet en concretiseert de vernieuwing van de gehandicaptenzorg en de realisatie van het 'zorg op maat'-principe.

Meteen wordt in het Vlaams gehandicaptenbeleid een belangrijke "missing link" ingevuld, met name de deskundige en intensieve bijstand aan de persoon met een handicap die zelfstandig of in familiaal verband wenst te wonen, en die een opname in een residentiële voorziening wil vermijden of uitstellen. De kwaliteit van het leven wordt ook voor mensen met een handicap in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit van de relaties die de persoon met een handicap aangaat. Het PAB geeft aan mensen met een handicap de middelen om autonoom te bepalen met wie hij samenwoont, met wie hij sociale contacten opbouwt en wie hem assisteert bij de handelingen van het dagelijks leven. Met het PAB krijgen meer mensen met een handicap de mogelijkheid, die voor andere burgers evident is, om op eigen gezag in de belangrijkste levensdomeinen heel persoonlijke keuzen te maken.

Met dit ontwerpbesluit wordt een belangrijke stap gezet in het creëren van gelijke kansen en het streven naar een gelijkwaardig burgerschap voor mensen met een handicap.

2. Inhoudelijke bespreking

De invoering van het PAB is bedoeld om personen met een handicap de mogelijkheid te bieden zélf hun assistentie in het dagelijks leven te organiseren en te financieren. Dit kan door het aanwerven van een assistent en/of door het inkopen van assistentie.

Onder de hierboven omschreven assistentie dient begrepen te worden; het bijstaan en begeleiden van de persoon met een handicap bij handelingen van het dagelijks leven. (zie ook hoofdstuk IV van het ontwerpbesluit)

Het persoonlijke assistentiebudget stelt personen met een handicap in staat om te wonen in een eigen thuissituatie, en de zelfredzaamheid en de participatie in de samenleving te verhogen. Het PAB is een alternatief op de zorg in natura tengevolge de in het Vlaams Fonds overheersende financieringsvorm van het subsidiëren van voorzieningen. Het PAB draagt aldus bij tot een grotere autonomie van de persoon, die onafhankelijk van het voorzieningenaanbod zélf de verantwoordelijkheid voor de nodige bijstand en assistentie organiseert.

Hoofdstuk II.- Doelgroep

Om het recht op een PAB te kunnen openen moet de aanvrager, op basis van een beslissing van de provinciale evaluatiecommissies, getroffen zijn door een handicap in de zin van artikel 2 §2, 1° van het oprichtingsdecreet van het Vlaams Fonds van 27 juni 1990. De discriminatie inzake doelgroepen en leeftijd die aanwezig was in het experimenteel kader, wordt weggewerkt.

De persoon met een handicap dient een gemotiveerde aanvraag in (art.2 §2), die door een deskundigencommissie goedgekeurd wordt. In deze aanvraag toont hij aan dat hij zich met een redelijke assistentie in zijn thuissituatie kan handhaven. Tevens worden bij de aanvraag opgenomen:

- een voorstel van de aard en het aantal uren van de gevraagde assistentie
- de omschrijving van de wijze waarop de betrokkene zijn assistentie in functie van de sociale integratie zal organiseren

- de verbintenis dat de aanvrager geen zorg zal inkopen binnen de reeds door de Gemeenschappen of Gewesten gesubsidieerde voorzieningen

Het Vlaams Fonds bepaalt het model van de aanvraag en de wijze van indienen (art.3).

Hoofdstuk III.- Programmatie en prioriteiten

De multidisciplinair samengestelde deskundigencommissie bestaat uit één of meerdere kamers van 5 personen. De leden worden benoemd door de Vlaamse minister die bevoegd is voor de bijstand aan de personen (art.20). Deze commissie:

- onderzoekt of de aanvrager voldoet aan de gestelde voorwaarden;
- gaat na of de procedure tot het indienen van de aanvraag correct is doorlopen (zie hoofdstuk IV);
- houdt rekening met de in art.4 vastgelegde programmatie;
- stelt de inschaling vast;
- herevalueert de inschaling indien noodzakelijk.

In 2001 wordt een maximum voorzien van 400 personen met een handicap die een PAB kunnen krijgen. Hiervan worden 150 budgetten voorbehouden voor personen die op het ogenblik van de toekenning van een PAB verblijven in een semi-residentiële of residentiële voorziening erkend door het Vlaams Fonds.

De deskundigencommissie die wordt voorzien van kamers met plaatsvervangers, zal bij de toekenning van een PAB de volgende prioriteitenregeling in acht nemen:

1. de deelnemers van het huidig experiment;
2. de aanvragers die d.m.v. een PAB op korte termijn de voorziening waar ze verblijven wensen te verlaten;
3. de aanvragers die hun kandidatuur tijdens het experiment indienden.

Uiteraard wordt binnen deze categorieën, alsook bij de overige aanvragers die niet tot voormelde prioriteiten behoren, rekening gehouden met de datum van de aanvraag, de ernst van de handicap, de zorgbehoefte en de urgentiegraad van de aanvraag.

Hoofdstuk IV.- Toekenningsprocedure en vergoeding van de assistentie

De deskundigencommissie kent een budget toe aan de persoon met een handicap aan de hand van een inschaling die gebaseerd is op de inschatting van de assistentiebehoefte (art.8 §1). Dit moet gebeuren op basis van een gemotiveerde aanvraag die de persoon met een handicap of zijn wettelijke vertegenwoordiger indient. Deze gemotiveerde aanvraag wordt door een gespecialiseerd multidisciplinair team opgesteld. Dit team dat reeds gemachtigd is overeenkomstig art.40, §4 van het oprichtingsdecreet van het Vlaams Fonds, doet een aanvraag tot machtiging inzake de specialisatie PAB, en volgt een opleiding ter zake.

Het aanvraagdossier bevat verschillende rubrieken opdat de deskundigencommissie een budget zou kunnen toewijzen aan de betrokkene. Naast de algemene gegevens inzake de persoon, de leefomgeving en de handicap van de aanvrager verzamelt dit team ook:

- 1° een gemotiveerde inschaling van de beperkingen en noden op vlak van algemene en instrumentele assistentie bij de handelingen van het dagelijks leven;

- 2° een inventarisatie van de assistentiebehoeften aan de hand van een door het Vlaams Fonds vastgestelde overzichtslijst van mogelijke assistentiefuncties
- 3° een voorstel van urenpakket assistentie, in overleg met de aanvrager geformuleerd op basis van de in 1° en 2° bedoelde inschaling en inventarisatie.

Het gemachtigd multidisciplinair team ontvangt voor de opmaak van het aanvraagdossier PAB een vergoeding van 4.540 BEF aan een index van 1991, zijnde ca. 5.000 BEF op 01.01.01 (art.23). De gegevens van de aanvraag worden vervolgens overgemaakt aan de administratie van het Vlaams Fonds. Een PAB-cel in het Fonds synthetiseert de aanvragen en legt ze anoniem voor aan de deskundigencommissie (art.7). De deskundigencommissie bepaalt op basis van de vastgestelde behoefte de inschaling. Die wordt uitgedrukt in een wekelijks urenpakket persoonlijke assistentie waar de persoon recht op heeft. Het vastgestelde urenpakket wordt omgezet in een budget. Daarbij wordt gebruik gemaakt van twee wegingscoëfficiënten (art. 8 §1). Er is een wegingscoëfficiënt voor het functiedomein "ADL-assistentie" dat gelijk is aan 34.767. De wegingscoëfficiënt voor het functiedomein "Begeleiding" is gelijk aan 41.339. Het eigenlijke budget wordt bekomen door de vermenigvuldiging van dit urenpakket met de coëfficiënt(en). Dit budget kan variëren van 300.000 BEF tot 1.400.000 BEF (art.9), in schijven van 100.000 BEF.

Zowel de persoon met een handicap (art. 8 §4) als het Vlaams Fonds (art. 8 §3) zijn in de mogelijkheid om een herziening van het toegekende PAB aan te vragen bij de deskundigencommissie. De persoon met een handicap kan deze aanvraag, bijvoorbeeld bij een manifeste toename van de zorgbehoefte, in de loop van het jaar formuleren. Het Vlaams Fonds kan dit enkel na verloop van een kalenderjaar n.a.v. de afrekening, dit om de spreidingsvrijheid van de budgethouder niet in het gedrang te brengen. Zoals reeds eerder is aangegeven, bedraagt het maximale bedrag dat het Vlaams Fonds kan toekennen aan een persoon met een handicap 1.4 miljoen BEF. Herziening in (budgettaire)positieve zin is voor personen die het maximumbedrag krijgen niet mogelijk. De budgetten worden vanaf 1 januari 2002 jaarlijks aangepast aan het indexcijfer der consumptieprijzen¹(art.9).

Artikel 10 van dit ontwerpbesluit geeft aan waarvoor het PAB kan aangewend worden, waarvoor het niet aangewend kan worden en welke combinaties mogelijk/niet mogelijk zijn.

- Vijfennegentig procent van het toegekende budget moet besteed worden aan personeelskosten of daarmee gepaard gaande sociale en fiscale werkgeverslasten alsmede met de arbeidssituatie verbonden noodzakelijke verzekeringskosten, opleidingen (met uitzondering van deze gegeven door een budgethoudersvereniging) en kosten voor het zorgconsulentschap. Enkel de gemaakte en bewezen kosten m.b.t. de assistentie worden vergoed.
- Voor vergoeding komen de volgende categorieën van handelingen van de assistent in aanmerking (art.10 §2):
 - 1° praktische, inhoudelijke en organisatorische hulp en/of ondersteuning bij huishoudelijke en lichamelijke activiteiten en bij verplaatsingen;
 - 2° praktische hulp en/of ondersteuning bij handelingen van het dagelijks leven in verband met schoollopen en werksituatie;
 - 3° praktische, inhoudelijke en organisatorische hulp en/of ondersteuning bij het uitoefenen van dagactiviteiten;

¹ Het indexcijfer der consumptieprijzen bedoelt in hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1999 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.

- 4° agogische, pedagogische of orthopedagogische begeleiding en/of ondersteuning van de persoon met een handicap en/of zijn ouders, inzonderheid voor wat betreft de aanpak van specifieke problemen, toekomstplanning, opbouw van een sociaal netwerk, begeleiding en/of ondersteuning voor wat betreft gezondheid en veiligheid, coaching, ontwikkelingsstimulering bij jonge kinderen, aanleren van zelfredzaamheid en andere specifieke vaardigheden;
- 5° gespecialiseerde kinderopvang, met een maximum van 4 uur per week.
- Voor vergoeding komen niet in aanmerking (art10 §3):
 - 1° individuele materiële bijstand (hulpmiddelen, aanpassingen en onderhoud van hulpmiddelen, doventolken,...);
 - 2° medische en paramedische behandelingen, onderzoeken of therapieën die behoren tot de bevoegdheid van het Riziv;
 - 3° pedagogische en didactische begeleiding bij studies die overlapt wat het gewoon, het buitengewoon of geïntegreerd onderwijs kunnen bieden;
 - 4° ondersteuning bij tewerkstelling die overlapt wat de arbeidstrajectbegeleiding, de CAO 26 of de Vlaamse inschakelingspremie kunnen bieden;
 - 5° budgetbegeleiding.

Met betrekking tot de combinaties verduidelijkt de vierde paragraaf van artikel 10 welke mogelijkheden kunnen. De combinatie PAB met de bijstandsvelden 'ZORG', zoals vastgelegd in het ministerieel besluit van 27 november 1998, is enkel mogelijk voor volwassenen die beroep doen op een dagcentrum en kinderen die beroep doen op een semi-internaat voor niet-schoolgaanden. De combinatie van PAB met deze zorgvormen is evenwel beperkt tot die assistentietaken in het PAB die niet overlappen met de activiteiten in de semi-residentiële voorziening.

Combinaties met voorzieningen inzake welzijn, tewerkstelling, beroepsopleiding of vrijetijdsbesteding kunnen wel. De budgethouder kan bijgevolg een beroep doen op bijstand verleend door bovenvermelde voorzieningen, waarbij hij indien wenselijk of noodzakelijk, zijn persoonlijke assistent actief kan inzetten. De bijdrage door voorzieningen inzake welzijn, tewerkstelling, beroepsopleiding of vrijetijdsbesteding aangerekend aan de budgethouder, kan niet met het PAB betaald worden.

De budgethouder ontvangt van het Vlaams Fonds driemaandelijks een voorschot, ten einde de budgettaire spreiding aan de vrijheid van de betrokkenen over te laten. Jaarlijks, of bij de stopzetting van het werken met een PAB, zal het Vlaams Fonds de uitbetaalde voorschotten terugvorderen voor alle niet gedane of niet (correct) bewezen kosten (art.11).

Hoofdstuk V.-Verhouding persoon met een handicap-dienstverlener

De budgethouder treedt op als volwaardig opdrachtgever van de assistent en neemt alle daarmee gepaard gaande verantwoordelijkheden op zich. Om de verhouding tussen beide partijen correct te regelen is het aangewezen dat een schriftelijke overeenkomst wordt onderschreven. Deze overeenkomst kan twee vormen aannemen:

1. een arbeidsovereenkomst, waarbij de budgethouder optreedt als werkgever van de persoonlijke assistent;
2. een overeenkomst inzake het ter beschikking stellen van een persoonlijke assistent, afgesloten tussen de budgethouder en een persoon, een instelling of een organisatie.

Om te vermijden dat mensen die niet rechtstreeks het werkgeversschap willen opnemen, van het PAB worden uitgesloten, is het ook mogelijk dat de budgethouder een overeenkomst afsluit met een persoon of een organisatie die professionele assistentie 'ter beschikking stelt'. Het werkgeversschap en de fiscale en arbeidsrechterlijke verplichtingen berusten dan bij deze instantie of desgevallend bij de zelfstandige dienstverlener. De kosten van de ter beschikking gestelde assistentie worden dan aan de budgethouder aangerekend via factuur. (Art. 12)

Bij deze werkwijze, die in feite neerkomt op het 'inkopen van assistentie', kan in deze fase geen overeenkomst afgesloten worden met voorzieningen die gesubsidieerd worden door de Vlaamse Gemeenschap. Gelet op de bestaande Vlaamse subsidiekanalen voor de dienstverlening van deze voorzieningen, is het noodzakelijk om het inkopen van zorg precies te regelen inzake prijszetting en het uitsluiten van dubbele financieringsstromen. In de Commissie Welzijn van het Vlaams Parlement wordt actueel een voorstel van decreet inzake het invoeren van het persoonsgebonden budget behandeld. Dit voorstel beoogt het wettelijk kader te creëren dat o.a. het inkopen van zorg bij gesubsidieerde voorzieningen mogelijk maakt.

Hoofdstuk VI.-Zorgconsulentschap

Om begunstigden van een PAB die minderjarig of rechtsonbekwaam zijn het recht op het bekomen van een PAB te verlenen, kunnen de wettelijke vertegenwoordigers optreden als budgethouder. Voor deze doelgroep wordt verplicht gesteld dat zij een beroep doen op een zorgconsulent die hen inhoudelijk bijstaat en adviseert bij het opstellen, het uitvoeren en desgevallend het bijsturen van het assistentieplan. Ook andere groepen kunnen, niet verplicht, een beroep doen op de assistentie van een zorgconsulent. Een door het Vlaams Fonds erkend multidisciplinair team of een erkende thuisbegeleidingsdienst kunnen worden gemachtigd voor de functie van zorgconsulent in het kader van het PAB. Deze machtiging kan worden verleend op basis van een gemotiveerde aanvraag bij het Fonds, en het engagement om een specifieke opleiding te volgen. De assistentietaken van de zorgconsulent worden door de budgethouder vergoed in uitvoering van een overeenkomst PAB. De betaling van het zorgconsulentschap aan de hogergenoemde gemachtigde organisaties wordt mogelijk gemaakt door een afwijking op de bepaling dat geen zorg kan worden ingekocht bij door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde diensten. Deze afwijking is verantwoord gelet op de noodzaak om de ondersteuning van betrokkenen en hun families in de privé-omgeving toe te vertrouwen aan terzake deskundige consulenten.

Hoofdstuk VII.-Budgethoudersvereniging

De budgethoudersvereniging is een vereniging die budgethouders voorbereidt op het opdrachtgeverschap en hen bijstaat bij de formaliteiten die gepaard gaan bij de organisatie van de assistentie, inbegrepen de opleiding en vorming van de budgethouder.

De budgethoudersverenigingen moeten beschikken over een machtiging van het Vlaams Fonds en dienen daartoe een gemotiveerde aanvraag in. Zij worden voor hun diensten vergoed door de budgethouder. De vergoedingen die de budgethoudersvereniging aan de budgethouder aanreken mag nooit meer bedragen dan 5 % van de vergoedbare assistentie met een maximum van 20.000 BEF op jaarbasis. De budgethouder kan zowel een beroep doen op een

zorgconsulent die inhoudelijk advies en steun geeft, als op een budgethoudersvereniging die instrumenteel advies en steun geeft.

Als overgangsmaatregel in de eerste helft van 2001, en om de grote nood aan ondersteuning van de nieuwe budgethouders reeds vanaf het begin van 2001 te kunnen opvangen, wordt als overgangsbepaling een tijdelijke subsidie verleend aan de verenigingen Independent Living Vlaanderen (ILV) en de Vlaamse Vereniging voor Hulp aan Verstandelijk Gehandicapten (VVHVG). Deze organisaties traden binnen het experiment op als budgethoudersvereniging. Deze organisaties mogen in de eerste helft van het jaar geen budget aanrekenen aan de budgethouder.

Hoofdstuk VIII.-Toezicht en voortgangsbewaking

Artikel 19 stelt dat de bepalingen van het ontwerpbesluit zijn onderworpen aan het toezicht, bepaald in hoofdstuk X van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap. Artikel 19 stelt eveneens dat artikel 57 en 58 van datzelfde decreet van toepassing zijn op het PAB. Meer concreet betekent dit dat de door de regering aangewezen ambtenaren toezicht uitoefenen op de toepassing van de bepalingen van het besluit. In dit kader kunnen zij elk onderzoek, elke controle en enquête instellen en alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten om zich ervan te vergewissen dat de wettelijke en reglementaire bepalingen werkelijk worden nageleefd. Indien de voorwaarden en reglementaire bepalingen niet worden geëerbiedigd (bijvoorbeeld omdat het budget wordt aangewend voor andere doeleinden dan bepaald in de tekst van het ontwerpbesluit) wordt het budget geheel of gedeeltelijk teruggevorderd. De rechtsvordering tot terugbetaling van de tegemoetkomingen verjaart twee jaar na het einde van de maand waarin de tegemoetkoming wordt betaald. Indien de voorwaarden en modaliteiten niet worden geëerbiedigd, wordt de deskundigencommissie daarvan op de hoogte gebracht. De deskundigencommissie kan een herziening van het budget uitspreken.

Hoofdstuk IX.-Slotbepalingen

Artikel 22 regelt de toelagen, presentiegelden en vergoedingen voor reis- en verblijfskosten, ten laste van het Vlaams Fonds, voor de voorzitters en leden van de deskundigencommissie. Artikel 21 geeft duidelijk aan dat de multidisciplinaire deskundigencommissie (met minstens een ervaringsdeskundige en een ambtenaar van het Vlaams Fonds per kamer) een beslissing neemt waarbij de behandeling, zoals omschreven in artikel 41, §2 van het oprichtingsdecreet van het Vlaams Fonds, niet gevolgd moet worden. De procedure van heroverweging is met andere woorden niet van toepassing op beslissingen genomen door de deskundigencommissie. De ingang van dit besluit (m.n. 1 januari 2001) treft zijn noodzaak, zoals geschetst onder het punt 1. situering. Aan de personen met een handicap, die reeds in het experimenteel kader de nodige assistentie via een PAB organiseren, moet op 01 januari 2001 de continuïteit van hun assistentie verzekerd worden. Het PAB dat aan hen was toegekend tijdens het experiment wordt voortgezet tot op het ogenblik dat een nieuwe inschaling volgens de bepalingen van dit ontwerpbesluit wordt beslist (art.6 §1.).

3. Ex-ante evaluatie en doelmatigheidsanalyse

- 3.1 Het PAB komt tegemoet aan de vraag van personen met een handicap die mits assistentie in hun thuissituatie kunnen verblijven en zo meer zelfstandig in de samenleving kunnen functioneren. Het PAB zal er toe bijdragen dat mensen met een nood aan bijstand en zorg, toch de keuze kunnen maken om in gezinsverband te blijven wonen. De nood aan een residentiële opvang kan daardoor worden vermeden of uitgesteld. Dit zal ertoe bijdragen dat de residentiële capaciteit wordt geprogrammeerd in functie van de noden van mensen voor wie geen andere oplossing dan een residentiële opvang mogelijk is. Het PAB vult aldus een belangrijke leemte in het zorgaanbod en draagt bij tot een precieze dosering van de bijstand die nodig is. Zo wordt het streven naar 'zorg op maat' gerealiseerd.

Tot heden hebben ca. 700 personen met een handicap (exclusief de 50 deelnemers aan het experiment) zich effectief kandidaat gesteld voor een persoonlijk assistentiebudget. Bovendien zijn er momenteel 3.392² personen geregistreerd op de centrale wachtlijst, waarvan 765 met urgentiecode 1 en 1013 met urgentiecode 2².

- 3.2 Het PAB draagt bij tot meer autonomie en gaat er van uit dat personen met een handicap de capaciteiten hebben om zélf de verantwoordelijkheid op te nemen voor de realisatie van hun integratie in de samenleving. Die eigen verantwoordelijkheid is een belangrijke impuls om het familiaal en sociaal netwerk rondom de persoon met een handicap actief te betrekken bij de activiteiten van het dagelijks leven.
- 3.3 Overheidsinterventie is in het kader van het PAB niet enkel gerechtvaardigd, maar zelfs een kritische succesfactor om het gewenste beleid mogelijk te maken. De wettelijke basis voor het ontwerpbesluit zijn de artikels 58bis tot en met 58quater van het decreet van 27 juni 1990 houdende de oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (gewijzigd door latere decreten). Het ontwerpbesluit kwam tot stand na de experimenten inzake het persoonlijk assistentiebudget. De experimentele fase dient opgevat als een intermediaire stap om te komen tot een goede, transparante en bruikbare reglementering. De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek werden tijdens de behandeling van het voorstel van decreet inzake PAB gerapporteerd aan de Commissie Welzijn van het Vlaams Parlement. Ook het overleg in de 'Stuurgroep Persoonlijk AssistentieBudget' (samengesteld uit personen uit het werkveld) was inspirerend bij het opstellen van het ontwerpbesluit. Tevens vond overleg plaats met federale administraties met betrekking fiscale en arbeidsrechtelijke aspecten die verbonden zijn aan het werken met een persoonlijke assistent. De Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds verleende advies over het ontwerpbesluit.
- 3.4 De baten zullen zeker de kosten rechtvaardigen:
Het budget wordt door een multidisciplinaire deskundigencommissie toegekend aan de persoon met een handicap. Indien het toegekende budget te hoog of te laag ingeschaald werd, dan kan het door dezelfde deskundigencommissie herzien worden. Dankzij dit budget 'op maat' worden de middelen omgezet in strikt persoonsgebonden assistentietaken, hetgeen de efficiëntie en doelmatigheid maximaliseert, en de kosten zeker rechtvaardigt. Het PAB vormt een alternatief voor personen met een handicap

²

Cijfer van 10.11.00

die voordien de facto naar een residentiële voorziening werden georiënteerd, aangezien enkel in die intensieve bijstand kon worden geboden. De introductie van het PAB zal dan ook de groei van de vraag naar duurdere residentiële opvang vertragen.

3.5 Het SMART-principe :

Het ontwerpbesluit is

- **specifiek;** de gemotiveerde aanvraag (art. 2 §2/art. 6), de programmatie (art.4,5), de procentuele verhouding van directe en indirecte kosten (art.10 §1), de combinatiemogelijkheden (art.10 §4) alsook de uitbetaling, afrekening en terugvordering (art.8),
- **meetbaar;** de deskundigencommissie (art.20) met haar multidisciplinair karakter als troef, de inschaling en mogelijkheid tot herziening van de inschaling (art.8), het indienen van bewijzen van de gemaakte en vergoedbare kosten (art. 10), de programmatie (art. 4, 5) en de budgettering gekoppeld aan het toezicht en de voortgangsbewaking (art.19),
- **afgesproken;** het gunstige advies van de Raad van Bestuur, waar alle actoren in zijn vertegenwoordigd (art.12 van het oprichtingsdecreet van het Vlaams Fonds 27 juni 1990), alsook bovenstaande opsommingen (onder specifiek en meetbaar) zijn binnen het besluit duidelijk en concreet afgesproken met het werkveld (inzonderheid de onderzoekswetenschappers van het UFSIA en de leden van de stuurgroep -Vlaams Welzijnsverbond, BLL, VFG, LCM, FEVLADO, VVHVG, ILV,...-),
- **realistisch;** de ingezette bedragen alsook de goede voorbereiding, de voorgaande experimenten en de opvolging uit wetenschappelijke hoek leidden tot een realistisch besluit, dat tevens een innovatie is van de bijstand aan personen met een handicap,
- **en tijdsgebonden;** de inschaling en de herzieningen (art.8), de praktische uitwerking van uitbetalingen en afrekeningen (art 11.), alsook de overgangsmaatregelen (art. 17 en art. 24 §2).

3.6 De nodige registratiemaatregelen worden door het Vlaams Fonds voorzien (het registreren van de inschaling en de evolutie van de zorgbehoefte, het behandelen van nieuwe aanvragen, het opstellen en permanent actualiseren van een rapporteringssysteem).

3.6 De geleverde prestaties zullen geëvalueerd worden op de gehanteerde methode en op het resultaat. Dit zal gebeuren door een nieuw op te richten adhoc-commissie PAB. In deze commissie zullen deskundigen, budgethouders, ervaringsdeskundigen en bestuurders van het Fonds zitting hebben.

3.8 Het PAB speelt in op Europese aanbevelingen inzake de creatie van een gehandicaptenbeleid dat streeft naar gelijkwaardig burgerschap.

3.9 Verhouding tot bepaalde zorgvoorzieningen:

- Het inkopen van assistentie in een voorziening die wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap is met dit besluit niet mogelijk. Een voorstel van decreet inzake het persoonsgebonden budget, dat actueel behandeld wordt in het Vlaams Parlement, beoogt de wettelijke basis voor het inkopen van zorg bij bestaande voorzieningen te regelen. In afwachting hiervan kan in dit ontwerpbesluit geen

afdoende regeling worden bepaald inzake de prijszetting en het vermijden van dubbele financieringsstromen.

- De combinatie PAB met de bijstandsvelden 'ZORG' worden uitgesloten, behalve voor de opvang in dagcentra en semi-internaten voor niet-schoolgaande kinderen. In deze beide opvangvormen kan de persoonlijke assistent die moet worden ingezet buiten de dagactiviteiten in de betrokken voorzieningen, wél degelijk bijdragen tot het thuis blijven wonen en een residentiële opvang vermijden of uitstellen. Het PAB moet algemeen gezien worden als een alternatief voor het bestaande zorgaanbod. Combinaties met voorzieningen inzake welzijn, tewerkstelling, beroepsopleiding of vrijetijdsbesteding kunnen wel. De budgethouder kan een beroep doen op bijstand verleend door bovenvermelde voorzieningen, waarbij hij indien nodig zijn persoonlijke assistent kan inzetten. De persoonlijke bijdrage die de budgethouder verschuldigd is aan de voorzieningen inzake welzijn, tewerkstelling, beroepsopleiding of vrijetijdsbesteding, moet met eigen middelen worden gefinancierd.

4. Budgettaire implicaties

Het aantal PAB budgethouders is voor het jaar 2001 vastgesteld op maximum 400 personen met een handicap (art.4). Het Fonds kan de kosten die de persoon met een handicap draagt voor zijn persoonlijke assistentie binnen de perken van de voorziene kredieten op de begroting, geheel of gedeeltelijk, ten laste nemen. De inschaling van het PAB gebeurt individueel door een deskundigencommissie die rekening houdt met de nood aan assistentie, de nood aan het inzetten van een zorgconsulent en de graad van de assistentiebehoefte. Bij de raming van de kosten van de in 2001 toe te wijzen persoonlijke assistentiebudgetten wordt uitgegaan van een gemiddeld bedrag van 818.000 bef op jaarbasis. Dit bedrag is gebaseerd op cijfers en informatie over de inschaling en tenlastenemingen in het experiment PAB.

De toegekende bedragen worden geïndexeerd vanaf 1 januari 2002 (art.9).

Gelet op het reeds geregistreerd aantal geïnteresseerde personen met een handicap (700), en de verwachting dat het aantal aanvragen in 2001 nog zal stijgen naarmate de toepassing van deze nieuwe zorgvorm op het terrein zichtbaar wordt, moet rekening worden gehouden met omvangrijke bijkomende opdracht voor het Fonds. Anders dan in het collectief zorgsysteem betekent dit voor de administratie een geïndividualiseerde behandeling van elk dossier inzake aanvraag, inschaling, betekening, uitbetalen van voorschotten, doelmatigheidscontrole, afrekening en eventuele bijsturing. Het Fonds dient een nieuw administratief draaiboek voor de efficiënte uitvoering van het PAB-besluit op te stellen en uit te voeren. In het bijzonder moet het Fonds de instroom van aanvraagdossiers adequaat en efficiënt kunnen verwerken zodat een volledige toewijzing en tenlasteneming van de 400 in 2001 voorziene budgetten gerealiseerd wordt. Voor deze vergelijkbare opdracht in het kader van het experiment PAB (50 deelnemers) was hiervoor anderhalve functie vrijgesteld. Deze omvangrijke nieuwe opdracht kan dan ook niet worden verzekerd door de bestaande dienst individuerichte prestaties. Daarom worden recurrent de middelen voorzien voor de oprichting van een cel PAB binnen het Fonds (10 mio).

De goedkeuring van het decreet van 17 juli 2000 inzake het PAB, en de naderende implementatie van deze volstrekt nieuwe bijstandsvorm, wekken bij het doelpubliek

hooggestelde, en soms valse verwachtingen over de mogelijkheden van het PAB in hun persoonlijke situatie. Door zélf het initiatief te nemen om personen met een handicap van bij de start correct en helder te informeren over de precieze mogelijkheden van het PAB, kan het Fonds bijdragen tot een beter inzicht bij de kandidaten in de kansen en beperkingen die het PAB kan bieden. Dit zal bijdragen tot de instroom van relevante aanvraagdossiers, en anderzijds het indienen van oneigenlijke aanvraagdossiers zoveel mogelijk vermijden. Ook dit zal bijdragen tot het realiseren van de doelstellingen voor het PAB in 2001. Voor de kosten inzake communicatie en drukwerk met betrekking tot de invoering van het PAB wordt in 2001 een éénmalig budget van 1 mio voorzien.

De éénmalige subsidie voor de budgethoudersverenigingen ILV en VVHVG voor de periode 01.01.2001 tot 30.06.2001, wordt gerealiseerd met een budget op realisatiebasis in 2001 van 4 mio bef.

De kosten voor de inschaling van de assistentiebehoefte door de multidisciplinaire teams, en de presentiegelden en vergoedingen voor de leden van de deskundigencommissie worden geraamd op 4,3 mio (700 dossiers te behandelen).

Structurele budgettaire weerslag op jaarbasis:

1. maximum bedrag toe te kennen budgetten:	327.338.000
2. cel PAB in VFSIPH	10.000.000
3. inschaling door MDT's en kosten deskundigencommissie	<u>4.300.000</u>
	341.638.000

Budgettaire weerslag op realisatiebasis 2001:

1. bedrag toe te kennen budgetten op realisatiebasis	322.338.000
2. cel PAB in VFSIPH	10.000.000
3. inschaling door MDT's en kosten deskundigencommissie	4.300.000
4. éénmalige subsidie budgethoudersvereniging	4.000.000
5. éénmalige communicatie- en drukkosten	<u>1.000.000</u>
	341.638.000

5. Procedure

De Raad van Bestuur van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap bracht op 30 mei 2000 zijn decretaal voorzien advies uit omtrent dit ontwerpbesluit. Het advies van de Inspectie van Financiën is bijgevoegd.

Voorstel van beslissing

De Vlaamse regering hecht haar goedkeuring aan het voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de voorwaarden van toekenning van een persoonlijk assistentiebudget aan personen met een handicap.

Mieke VOGELS

Stefan

Van: Sorée Viviane [viviane.soree@skynet.be]
Verzonden: maandag 24 april 2000 16:26
Aan: ILV - Stefan Van Hove; Expertencommissie - Jan Sabbe
Onderwerp: Fw: Commentaar van ILV op het Ontwerp van het PAB-besluit

ATT00004.html

Viviane Sorée.vcf

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Sorée Viviane <viviane.soree@skynet.be>
Aan: SP Vlaams Parlement - Guy Swennen <guy.swennen@vlaamsparlement.be>
Datum: maandag 24 april 2000 16:21
Onderwerp: Commentaar van ILV op het Ontwerp van het PAB-besluit

Beste Guy,

ILV heeft mij gevraagd hun commentaar aan jou te bezorgen. Ik vind het inderdaad discriminerend dat personen met een ernstige handicap dreigen uitgesloten te worden en het gevaar zit er dik in dat de PA's in vergelijking met de werknemers in voorzieningen onderbetaald zullen worden. Wordt er op deze wijze geen minderwaardige tewerkstelling voor PA's gecreëerd?

Met vriendelijke groeten,
Viviane Sorée

"Bemerkingen van ILV bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten van toekenning van een persoonlijk assistentiebudget aan personen met een handicap
Algemene bemerkingen

ILV juicht toe dat:

Eindelijk substantiële stappen worden gezet naar een reglementaire basis voor het PAB;

De doelgroep reeds in een eerste fase wordt uitgebreid tot 300 budgethouders;

De selectiecriteria prioriteit verlenen aan personen met een handicap die reeds deelnemen aan het experiment en aan zij die reeds eerder een niet gehonoreerde aanvraag indienden;

Essentiële karakteristieken van het PAB-alternatief zoals de principiële bestedingsvrijheid, de jaarlijkse afrekening en de bewijslast van gedane bestedingen worden erkend;

De PAB-formule zuiver wordt gehouden door niet langer toe te laten dat zorg wordt ingekocht bij door het Vlaams Fonds gesubsidieerde voorzieningen.

ILV betreurt dat:

Sensorieel gehandicapten (uitgezonderd reeds deelnemende personen) worden uitgesloten;

Het maximumbudget wordt vastgesteld op 1.2 miljoen BEF;

Het ontwerpbesluit geen enkele financiering (hetzij via de gebruikers, hetzij via rechtstreekse subsidies, hetzij via een combinatie van beide) voorziet van de budgethoudersverenigingen

Toelichting

a.. Uitsluiting sensorieel gehandicapten
ILV vraagt dat de motieven worden bekendgemaakt waarop deze uitsluiting is gebaseerd.

Er is een duidelijke stellingname geformuleerd vanwege Fevlado namens de doven. ILV is het niet eens met het standpunt zoals dit door Fevlado in de stuurgroep werd aangebracht, doch wenst hier niet deze discussie te voeren. Vraag is alleen of Fevlado namens alle doven vermag te spreken.

Geheel anders ligt de toestand bij visueel gehandicapten. Uit de coaching van de deelnemers aan het experiment en van andere personen met een visuele handicap die wensten een zelfstandig leven uit te bouwen is gebleken hoezeer de PAB-formule alternatieve mogelijkheden biedt voor een betere sociale integratie. De ondermaatse budgetten die aan sommige deelnemers aan het experiment werden toegekend mogen thans niet het alibi vormen om de werkbaarheid van het PAB voor personen met een visuele handicap in twijfel te trekken.

a.. Maximumbedrag van PAB

Met een maximumbedrag van 1.2 miljoen BEF kan het PAB geen volwaardig alternatief vormen tav de collectieve voorzieningen voor ernstig fysiek of verstandelijk gehandicapten.

Een gemiddelde cliënt 'zelfstandig wonen', verblijvend in een dienst op kruissnelheid, met een erkenning tussen 12 en 15 plaatsen, kostte het Vlaams Fonds in 1998 ongeveer 1280000 BEF. (cfr Doc./INF RVB/2000/25.01/01: resultaten bevraging kostprijs zelfstandig wonen). Uit de geciteerde bevraging bleek bovendien dat de cliënten 'zelfstandig wonen', naast de door het Vlaams Fonds gesubsidieerde ADL-bijstand binnenshuis, genoodzaakt zijn in ruime mate beroep te doen op andere gesubsidieerde bijstandsvormen.

Een gemiddelde cliënt 'nursing tehuis' kost het Vlaams Fonds BEF/jaar.

Enzovoort ...

Het lopend experiment heeft overtuigend aangetoond dat het maximumbedrag van 1.2 miljoen BEF personen met een handicap nauwelijks toelaat om de instelling te verlaten en dat het voornaamste knelpunt in hoofde van de persoonlijke assistenten lag in de betaling van het erg lage uurloon van max. ± 320 BEF. Daarenboven ondervonden sommige deelnemers ernstige beperkingen in hun zelfstandigheid doordat bij de inschaling van hun assistentiebehoeften klaarblijkelijk geen rekening werd gehouden met de nodige assistentie tijdens de nacht of tijdens het verrichten van arbeidsprestaties.

De toelichting bij het ontwerp van besluit geeft de beweegreden aan voor deze beperking van het PAB tot een maximumplafond van 1.2 miljoen BEF, waar ze o.m. stelt (p. 2) dat de "persoon met een handicap in deze aanvraag moet aantonen dat hij zich met een redelijke assistentie in zijn thuissituatie kan handhaven" en (p. 4 onder punt 3.2) dat met het PAB wordt beoogd "de mogelijkheid te bieden, om mits enige assistentie, in de eigen thuissituatie te verblijven".

Het opzet van het besluit blijkt uiteindelijk te zijn dat (p. 4 onder punt 3.1) "zij die mits assistentie thuis willen blijven, zich kunnen beroepen op het PAB en zij die naar een voorziening willen/moeten, een minder lange wachttijd hebben."

Ernstig gehandicapten blijven aldus verplicht zich tot collectieve zorgvormen te wenden. ILV wenst met klem deze discriminatie van ernstig gehandicapten aan te vechten. Het uitgangspunt moet zijn dat:

niemand omwille van zijn beperkingen tot institutionalisering mag worden gedwongen (vrije keuzerecht)

PAB's voldoende hoog gesteld moeten worden om de reële kostprijs van zelf georganiseerde assistentie, inclusief overheadkosten, te bekostigen.

Er is geen enkel valabel argument waarom een budgethouder met dezelfde assistentienood als een instellingsbewoner een veel lagere subsidie van overheidswege krijgt, noch waarom de assistent van een budgethouder een veel lager loon zou moeten verdienen dan de assistent die zijn arbeid in instellingsverband levert.

a.. Erkenning van de rol van gebruikersorganisaties

Het experiment, net als de buitenlandse PAB-regelingen hebben overtuigend de cruciale rol van gebruikersorganisaties in het licht gesteld.

ILV wenst dan ook een expliciete koppeling te maken tussen een reglementering van het PAB en de gelijktijdige erkenning en subsidiëring van gebruikersorganisaties, met als functies

aanbod van facultatieve opleidingen van gebruikers van persoonlijke assistentie (Peer Counseling; bekwaming in de rol van werkgever van persoonlijke assistenten)

aanbod van facultatieve verdediging van beroepsbelangen van de aangesloten werkgevers van persoonlijke assistenten (informatie; praktische tips; CAO-onderhandelingen met vakbonden van persoonlijke assistenten)

optreden als spreekbuis naar de overheid en de samenleving om de rechtmatige belangen van aangesloten gebruikers te verdedigen (sensibilisering, mediacampagnes, onderhandelingen met betalende en regelgevende instanties...)

centralisering van informatie en knowhow inzake persoonlijke assistentie; ledentijdschrift; conferentiecentrum; adressenlijsten van gespecialiseerde advocaten, van interim-bureaus, van buitenlandse zusterorganisaties...).

Het is ronduit onverantwoord om 300 personen met een handicap een PAB toe te kennen, zonder de verzekering aan te bieden dat zij facultatief kunnen aansluiten bij een professioneel gerunde gebruikersorganisatie.

Tekstbemerkingen en vragen

Artikel 11 van het ontwerpbesluit

Dit artikel verdient een andere formulering. Weliswaar is de budgethouder (of wettelijke vertegenwoordiger) steeds de opdrachtgever die de taakomschrijving van de assistent bepaalt, doch dit impliceert niet noodzakelijkerwijze dat de budgethouder steeds juridisch als "werkgever" moet gekwalificeerd worden. Immers,

Assistentie kan ingekocht worden bij niet door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde dienstleveranciers

Assistentie kan verleend worden door PWA-ers (van wie het PWA als werkgever wordt beschouwd), interimarissen (van wie het interim-kantoor als werkgever wordt beschouwd) en wellicht ook door op zelfstandige basis werkende assistenten.

a.. Bijgevolg stelt ILV voor om art. 11 als volgt te formuleren:

"De budgethouder is ertoe gehouden de op hen rustende fiscale en sociaalrechtelijke verplichtingen te voldoen"

a.. De toelichting (p. 3) bij hoofdstuk 5 van het ontwerpbesluit dient overeenkomstig gewijzigd te worden als volgt:
"De budgethouder treedt op als opdrachtgever en neemt dan ook alle daarmee desgevallend gepaard gaande fiscale en sociale verplichtingen op zich."

Samenloop met andere Vlaams Fonds voorzieningen

Het ontwerp van besluit stelt duidelijk dat vanuit het PAB geen door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde zorg kan ingebracht worden, maar verduidelijkt niet welke VF-voorzieningen naast het PAB cumulatief kunnen toegekend worden. (Focus? Beschutte werkplaats? Dagcentrum?)

Correctie in punt 1 (situering) van de toelichting

Het eerste PAB-experiment startte effectief op 1 juli 1997.

Jos Huys – 22-04-00"

Ann Sleeckx

Van: janjan.sabbe <janjan.sabbe@ping.be>
Aan: Verelst Tony <TonyVerelst@glo.be>; Van Hove Stefan <stefan.vanhove@online.be>; Sabbe Jan-Jan <janjan.sabbe@planetinternet.be>; Kinds Damien <damiens.kinds@west-vlaanderen.be>; I.L.V. Independent Living Vlaanderen <indliv.vlaand@unicall.be>; Huys Jos <jos.huys@law.kuleuven.ac.be>; Sleeckx - Kinds Ann - Damien <asleeckx@worldonline.be>
Verzonden: maandag 24 april 2000 0:37
Onderwerp: Fw: Ontwerpbesluit PAB

Beste,

Zie hieronder een brief van Viviane aan Guy Swinnen,
 Groetjes,
 Jan-Jan

----- Original Message -----

From: [Sorée Viviane](#)
To: [ILV - Stefan Van Hove](#) ; [Expertcommissie - Jan Sabbe](#)
Sent: Sunday, April 23, 2000 11:45 PM
Subject: Fw: Ontwerpbesluit PAB

Ter info.
 Met vriendelijke groeten,
 Viviane Sorée

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Sorée Viviane <viviane.soree@skynet.be>
Aan: SP Vlaams Parlement - Guy Swennen <guy.swennen@vlaamsparlement.be>
Datum: zondag 23 april 2000 23:42
Onderwerp: Ontwerpbesluit PAB

Beste Guy,

Eindelijk is het bijna zover! Gisteren heeft men mij het Ontwerpbesluit PAB en de nota aan de regering bezorgd. Voorlopig heb ik de volgende 2 vragen :

1) Waarom zijn de personen met een sensoriele handicap uitgesloten?

Wat personen met een auditieve handicap betreft weet ik dat FEVLADO er voor pleit dovertolkenbijstand niet de incorporeren in het PAB-besluit. Ik kan nog deels in hun argumentatie inkomen, maar ik begrijp niet waarom aan deze doelgroep niet de keuze gelaten wordt, temeer FEVLADO toegeeft dat het PAB bovenop dovertolkenbijstand aangewezen kan zijn voor personen die op latere leeftijd een auditieve handicap verwerven (en dus wel de Nederlandse taal kennen), personen met een meervoudige handicap (doof-blinden, doof-mentaal, ...) en doven met Usher-syndroom.

Wat personen met een visuele handicap betreft ken ik verschillende mensen die zo in het PAB willen stappen. Ik heb vernomen dat zeker deze doelgroep niet goed was voorbereid : ze werden niet goed ondersteund, op een ontoereikende manier uitgenodigd, op een slechte basis geselecteerd, het VFSIPH bezorgde hun post niet per diskette, ... Tijdens een hoorzitting op het VF naar aanleiding van de start van het experiment heb ik mijn bezorgdheid geuit omtrent het selecteren van de kandidaten, omdat de slagkansen van het experiment afhangen van de mate waarin de deelnemers waren voorbereid op het PAB. Gelukkig is het experiment zeker geslaagd te noemen wat personen met een motorische handicap betreft, maar dit experiment kent blijkbaar niet zo'n goede afloop voor personen met een visuele handicap (breder gezien : sensoriele handicap). Men zou kunnen zeggen dat het onzorgvuldig selecteren en de onvoldoende aangepaste ondersteuning van deze doelgroep, het onderzoeksresultaat gehypothetiseerd hebben en dit vind ik zowel intellectueel als gevoelsmatig oneerlijk.

Men kan natuurlijk zeggen dat de minister de doelgroepen kan uitbreiden en dat bij wijze van overgangsmaatregel de deelnemers aan het experiment hun recht op een PAB behouden, maar op deze wijze doet men opnieuw aan categorisering door personen met een sensoriele handicap het recht op keuzemogelijkheid en zorg op maat te ontnemen.

24/04/00

2) In tegenstelling tot het Voorstel van Decreet spreekt het Ontwerp van Besluit niet meer over budgethoudersverenigingen. Ik heb vernomen dat deze verenigingen ten vroegste in 2002 kunnen erkend worden. Dit betekent dus dat de eerste 300 PAB-houders op geen enkele ondersteuning (info, vorming, administratie, ...) kunnen beroep doen?! Wat er gebeurd is met de groep van personen met een sensorïële handicap is toch wel het mooiste bewijs dat een degelijke ondersteuning van de budgethouders meer dan ooit vereist is, wil men na een jaar niet tot de slotsom komen dat voor het merendeel van de budgethouders het PAB niet geschikt is. De tegenstaanders van het PAB zouden nogal in hun handen kunnen wrijven! Hoe denkt men de periode tussen het PAB-besluit en het nieuwe PGB-decreet te overbruggen wat de NOODZAKELIJKE ondersteuning van de budgethouders betreft?

Guy, graag had ik een reactie, zo niet probeer ik jou of Wilfried woensdag te bereiken. Dinsdag ben ik de ganse dag in het VF voor de studiedag omtrent "Nieuwe visies op het ontstaan van handicaps" (m.a.w. de nieuwe WGO-definitie).

Met vriendelijke groeten,
Viviane Sorée

Aan Jan Sabbe
SKIL NV
Faxnr. 09/236 11 71

Geachte Heer Sabbe,

Betreft : Persoonlijk Assistentiebudget voor personen met een handicap.

Hierbij laat ik U de tekst van mijn tussenkomst in de plenaire vergadering van 4 juli 2000.

De minister heeft verklaard dat de versie van uitvoeringsbesluiten slechts een werkversie is van het Vlaams Fonds en heeft deze ook verworpen.

Wij hebben de garantie gekregen dat het Vlaams Parlement zal betrokken worden bij de opmaak van de besluiten, en de 'geest' van het voorstel zal gerespecteerd worden.

U kan ervan op aan dat wij het vervolg van deze aangelegenheid nauwgezet zullen opvolgen.

Inmiddels verblijf ik,

Met vriendelijke groeten,

KOEN HELSEN
Vlaams Volksvertegenwoordiger

Koen Helsen, Vlaams Volksvertegenwoordiger
Hoevensebaan 92, 2950 Kapellen – tel 03/664 78 28 – fax 03/605 57 77
E-mail adres : koen.helsen@vlaamsparlement.be
Privé : Zilverlindendreef 2/1, 2950 Kapellen

**Tussenkomst bij de bespreking van het voorstel van decreet
tot invoering van het persoonsgebonden budget**

/...

Het decreet van 27 juni 1990 houdende de oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van personen met een handicap heeft tot doel de sociale integratie van een persoon met een handicap te bevorderen.

Volgens de VLD is de techniek van het persoonsgebonden assistentiebudget dé techniek die naar de toekomst toe in de welzijnssector moet leiden naar een maximale ontvoogding van de cliënt.

De techniek van het persoonsgebonden assistentiebudget stelt gehandicapten een budget ter beschikking om de assistentie die zij nodig hebben zelf te organiseren op tijdstippen die zijzelf verkiezen met assistenten die zijzelf aanwerven. Dat betekent dat hijzelf de instrumenten in handen krijgt om zijn handicap maximaal te ondervangen.

Deze techniek voldoet aan alle criteria die een gehandicaptenbeleid volgens het liberaal gedachtegoed moet hebben. Voor de VLD zijn die criteria de mogelijkheid van een maximale integratie, een groot zelfbeschikkingsrecht voor de cliënt, de vrije keuze van de gehandicapte, aanbod vraaggestuurd ontwikkelen en de subsidiëring van bij voorkeur de cliënt.

Aan het eerste criteria voldoet het persoonsgebonden assistentiebudget in elk geval. De evaluatie van het lopend experiment door professor Breda is daar zeer duidelijk in. Globaal genomen stelde men vast dat 10 tot 13 uur van de zorg buitenshuis worden gebruikt. Dit betekent dat de contacten met de buitenwereld veel werden vergemakkelijkt. Bovendien wordt de integratie nog bevorderd doordat het voorliggende voorstel van decreet in tegenstelling tot het voorstel dat voorlag in de vorige legislatuur doordat de assistentie ook op de arbeidsplaats en in de onderwijsinstelling mogelijk maakt. Het zal dus een positief effect hebben op de integratie van gehandicapte kinderen in het gewone onderwijs en van de gehandicapte werknemer in het normale arbeidsproces.

et tweede criteria is de essentie van dit voorstel. Het zelfbeschikkingsrecht wordt realiseerd door het persoonsgebonden assistentiebudget. Daar waar de gehandicapte zijn en vroeger georganiseerd zag door het uurrooster van diverse diensten zoals de dienst zins hulp, de thuisverpleegster, de maaltijdbedeling, beschikt hij nu over de mogelijkheid n de hem verleende assistentie te organiseren op de plaats en het tijdstip naar zijn keuze. o mogelijks nog belangrijker is het feit dat de gehandicapte nu ook de verhoudingen van de ensten waarin hij wil investeren kan bepalen. Hijzelf bepaalt waaraan hij het meeste belang ocht : het poetsen van het huis, het buitenshuis participeren aan het maatschappelijk leven. e dosering zal wellicht het eerste jaren gepaard gaan met veel zoeken, maar de gehandicapte eeft de sleutel voor de zorg op maakt in eigen handen. Uiteindelijk is het persoonsgebonden ssistentiebudget bij uitstek de opperste vorm van zorg op maat.

et persoonsgebonden assistentiebudget vergroot ook de waaier van zorgvormen die gericht varen op zelfstandig wonen of wonen in het eigen thuismilieu. De laatste jaren had het Vlaams Fonds inspanningen gedaan via de thuisbegeleidingsdiensten, het begeleid wonen, elfstandig wonen en het beschermd wonen. Maar het persoonsgebonden assistentiebudget iedert een dimensie meer, met name de eigen organisatie van de assistentie.

et persoonsgebonden assistentiebudget is bijzonder omdat het net zoals de zorgverzekering voorziet in een financiering die rechtstreeks toevloeit naar de gebruiker. Het gaat uit van een oot vertrouwen van de overheid in de mens die hij in staat acht om zelf met dat geld de invulling van zijn behoeften te doen. De overheid vraagt weliswaar een rechtvaardiging van de uitgaven, maar in de filosofie zal zij zich niet bemoeien wie de gehandicapte kiest als assistent. Ook dit is een nieuwe verworvenheid ten aanzien van het oude voorstel van decreet. In het nieuwe voorstel van decreet wordt voorzien in de mogelijkheid om mantelzorgers zoals familieleden als assistent aan te werven. In die zin, mevrouw de minister, wil ik mijn bekommernis uiten met betrekking tot de uitvoeringsbesluiten. Men signaleert mij dat mantelzorgers en in het bijzonder ouders, zouden worden uitgesloten als assistent. Indien dit zo is, dan is dit flagrant in tegenstrijd met de geest van het decreet. Bovendien zou een dergelijke uitsluiting bijzonder kwalijk zijn voor de minderjarigen die in het voorliggende voorstel van decreet als bijkomende doelgroep zijn opgenomen in het toepassingsgebied. Het mogelijks uitsluiten van ouders als assistent is voor de VLD dan ook onbespreekbaar. Tenslotte wil ik hierbij verwijzen naar de toelichting die mijnheer Swennen bij dit decreet heeft gegeven en waarin hij de verschillen van dit decreet met het vorige voorstel van decreet weergaf. Hij stelde daar uitdrukkelijk dat het voorliggend decreet niet langer de mantelzorger uitsluit als persoonlijk assistent.

In dezelfde zin is er een ander bericht met betrekking tot de uitvoeringsbesluiten dat mij nog el meer verontrust. Meer bepaald zou aan het Vlaams Fonds worden overgelaten om te bepalen wie als persoonlijk assistent in aanmerking kan komen. Dit is in volledige tegenspraak met het principe van de vrije keuze en evenzeer met de zeer positieve ervaring in het experiment. Daaruit blijkt dat gehandicapten zeer goed in staat zijn zelf de persoonlijke assistenten te selecteren. Gelet op de interne handelingen die toch moeten gesteld worden door de persoonlijke assistent lijkt mij enige betutteling door de overheid ter zake totaal ongepast. Bovendien zal het verbinden van voorwaarden aan het assistentieschap alleen maar een verenging van de mogelijkheden voor de gehandicapte betekenen.

Om terug te komen op de rechtstreekse financiering van de gehandicapte in het geval van het persoonsgebonden assistentiebudget en van de bejaarde in het geval van de bejaarde, meen ik dat een belangrijke trendbreuk tot stand komt in het gehandicaptenbeleid. Totnogtoe werd van

erheidswege meer gedacht in termen van voorzieningen dan in termen van individuele handicapt en hun noden. Het gros van het budget van het Vlaams Fonds ging dan ook naar de financiering van voorzieningen en werkvormen. En in slechts in geringe mate met me in het kader van de materiële bijstand gingen gelden rechtstreeks naar de handicapt zelf. Nu komt daar verandering in, wat dan ook met zich meebrengt dat ook het beheer van het Vlaams Fonds rekening moet houden met de handicapt.

et werken met rechtstreekse financiering van de gebruiker kan en moet op termijn ook leiden naar het gebruik van deze financieringstechniek in andere sectoren waar de voorzieningenmentaliteit nog zo groot is dat een financiering van de gebruiker niet direct voor mogelijk wordt gehouden.

zoals ook bij de toelichting van het voorstel van decreet is gezegd is het persoonsgebonden assistentiebudget slechts een eerste stap in de richting van nog meer zelfbeschikkingsmogelijkheden voor de handicapt. De meerderheidspartijen kondigden eerder aan dat na het persoonsgebonden assistentiebudget er een voorstel van decreet met betrekking tot het persoonsgebonden budget zal volgen. Daarin zal het zelfbeschikkingrecht, het recht op een vrije keuze en de rechtstreekse financiering van de gebruiker nog worden verruimd naar andere domeinen binnen Kind en Gezin. Ik denk hierbij aan de individuele materiële bijstand. Een grotere vrijheid daar zal wellicht uitmonden in een andere allocatie van de middelen aan de behoeften van de individuele handicapte. *→ het Vlaams Fonds*

Tenslotte heeft de realisatie van het persoonsgebonden assistentiebudget voor gevolg dat de eerste incentive is gegeven voor een vraaggestuurd aanbod in de sector in plaats van een aanbodgestuurde vraag. Vlaanderen komt vanuit een welzijnslandschap dat vooral werkt met voorzieningen. De laatste decennia werd de trend van residentiële naar ambulante opvang gevolgd. Naast de residentiële opvang werden opvangvormen gerealiseerd waar een grotere zelfstandigheid mogelijk was. Vandaag zetten we een stap verder en geven we de organisatie van de assistentie als overheid uit handen en vertrouwen we ze eindelijk toe aan de betrokkenen of hun vertegenwoordigers zelf.

Dat vertrouwen in de mens en de invulling van wat persoonlijke assistentie is en moet zijn zal in de komende jaren zal ongetwijfeld het beleid beïnvloeden in zijn beleid inzake het aanbod van voorzieningen. Voorzieningen zullen stimuli krijgen om nieuwe wegen te bewandelen en anders om te gaan met handicapt. Ook dit laatste is belangrijk want hoezeer wij ook het persoonsgebonden assistentiebudget steunen en in het verleden ook vanuit de oppositie gesteund hebben, wij realiseren ons dat niet elke handicapte zich geroepen voelt om zelf de eigen assistentie te organiseren. Daarom is het ook belangrijk oog te hebben voor wat gebeurt met voorzieningen. De VLD meent echter dat het persoonsgebonden assistentiebudget ook voor handicapt in een voorziening vernieuwing zal brengen. Met interesse zal onze partij dan ook uitkijken naar de actie en reactie die de instelling van het persoonsgebonden assistentiebudget zal geven op de werkvloer in de handicaptensector.

Het decreet is duidelijk een kaderdecreet dat zijn echte contouren moet krijgen via uitvoeringsbesluiten. Het decreet is geschreven vanuit een groot vertrouwen in de mens, een bijzonder groot respect voor zijn zelfbeschikkingrecht. Ik hoop dan ook dat de uitvoeringsbesluiten die geest van openheid zullen respecteren. Ik hoop dan ook, mevrouw de minister, dat de bekommernissen die ik reeds uitte met betrekking tot de keuze van de mantelzorger, de vrijheid om de mantelzorger te kunnen kiezen onterecht zullen blijken. Het

nieuw vervallen in een overreglementering zou de meerwaarde van het persoonsgebonden
sistentiebudget verloren doen gaan.

dank U voor uw aandacht.

Koen Helsen

~~_____~~

VOORSTEL VAN DECREET TOT INVOERING VAN DE PERSOONLIJKE ASSISTENTIE

Door Vlaams parlementslicd Guy SWENNEN (SP) werd op 27 februari 1996 in het Vlaams Parlement een voorstel van decreet ingediend tot invoering van de persoonlijke assistentie in het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de sociale integratie van personen met een handicap (*VI. Parl. St.* 236 (1995-96), 1).

Krachtlijnen van het voorstel

Het voorstel wil de nodige wettelijke basis creëren om het Fonds toe te laten om, binnen de grenzen van zijn begroting en van de door de Vlaamse Regering te bepalen programmatie, maximale bedragen en modaliteiten van tenlasteneming, de kosten van persoonlijke assistentie evenals de daarmee samenhangende organisatiekosten geheel of gedeeltelijk ten laste te nemen.

Onder 'persoonlijke assistentie' wordt verstaan: de bijstand van de persoon met handicap bij het vervullen van de volgende functies: de verplaatsing, het bereiden en nuttigen van voedsel, de persoonlijke hygiëne, het zich kleden, het onderhoud van de woning en het huishoudelijk werk, de communicatie en het sociaal contact. Met uitsluiting evenwel van het functioneren van de gehandicapte persoon in de onderwijsinstelling, op de plaats van beroepsopleiding, omscholing en herscholing en op de arbeidsplaats.

Om in aanmerking te komen voor een tussenkomst van het Vlaams Fonds dient de persoon met een handicap

— meerderjarig en rechtsbekwaam te zijn;

- zelf de verantwoordelijkheid op te nemen voor de organisatie van zijn/haar persoonlijke assistentie;
- niet opgenomen te zijn in een (semi)internaatsinstelling;
- geen hulp te ontvangen van een dienst voor gezins- en bejaardenhulp;
- een minimale behoefte aan persoonlijke assistentie te vertonen (nader door de Vlaamse Regering te bepalen);
- zich bij het Vlaams Fonds in te schrijven en een aanvraag in te dienen langs de gebruikelijke weg (multidisciplinair verslag, provinciale evaluatiecommissie, enz...);
- een overeenkomst af te sluiten met de persoonlijke assistent(en), waarvan de inhoud door de Vlaamse Regering wordt vastgesteld;
- zijn/haar kosten van persoonlijke assistentie te bewijzen op de wijze die door de Vlaamse Regering wordt vastgesteld.

Elke meerderjarige persoon, met uitsluiting van de bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad, kan de functie van persoonlijke assistent uitoefenen.

Het decreet treedt in werking op de publikatiedatum in het Belgisch Staatsblad, en ten laatste op 1 januari 1997.

Toelichting bij het voorstel

In zijn commentaar kadert de indiener zijn voorstel van decreet in het groeiende emancipatiestreven van de personen met een handicap die zelfbeschikkingsrecht opeisen over de inrichting van hun eigen bestaan en voor wie persoonlijke assistentie de sleutel vormt om op gelijkwaardige wijze met de valide medeburgers aan de samenleving te participeren, m.a.w. in de filosofie van de Independent Living beweging. Hij benadrukt dat Vlaanderen achterop dreigt te lopen op nieuwe ontwikkelingen in de gehandicaptenzorg die op het internationale niveau reeds op een ruime consensus kunnen rekenen en in diverse Europese landen reeds in de praktijk worden gebracht.

Voor ernstig gehandicapte personen wil hij de mogelijkheid creëren van zorgverlening op maat die recht verleent aan het autonomiestreven van elk individu. Het aanbod van bestaande gesubsidieerde dienstverlening kan daarop onvoldoende inspelen. Een financieringssysteem dat de middelen rechtstreeks aan de persoon met een handicap toekent, verleent hem/haar een meer gelijkwaardige positie t.o.v. de zorgverstrekker, laat hem/haar toe zelf personeel te kiezen en in te zetten voor de taken en op de tijdstippen waar dit meest passend is om de belemmeringen op te heffen die hij/zij op de weg naar sociale integratie ondervindt.

Daarbij moet de persoon met een handicap niet noodzakelijkerwijs juridisch als werkgever van zijn/haar assistenten optreden. De auteur van het voorstel van decreet acht het mogelijk dat een intermediaire structuur (vereniging van budgethouders of uitzendbureau) de administratieve aspecten van de werkgeversrol overneemt, op voorwaarde dat deze zich beperkt tot een strikt instrumentele ondersteuning.

Het assistentiebudget mag niet gecumuleerd worden met andere vormen van persoonlijke bijstand in het vervullen van leeffuncties, die eveneens door de Vlaamse Gemeenschap worden gesubsidieerd. Wel met de door de nationale overheid betaalde tegemoetkomingen (die vooral inkomensondersteuning beogen) en met de medische of paramedische verzorging.

Enkele bedenkingen

De hierboven geschetste uitgangspunten kunnen we volledig onderschrijven. We feliciteren van harte de heer SWENNEN en zijn partij, de SP, voor het vernieuwend initiatief dat de in Vlaanderen steeds toenemende trend naar collectief georganiseerde zorgverlening wil bijsturen en perspectieven opent voor ernstig gehandicapte personen die zelf hun eigen assistentie willen organiseren. Voorwaar een mijlpaal in een onomkeerbaar historisch proces!

Toch enkele kritische bedenkingen.

- Het voorstel sluit (voorlopig?) de mentaal gehandicapten en minderjarigen uit, omdat ze niet in staat zouden zijn hun eigen assistentie te organiseren. Toch bewijzen buitenlandse voorbeelden (o.m. Nederland) dat het wel kan, via vertrouwenspersonen (veelal maar niet noodzakelijkerwijs de ouders).
- Het voorstel sluit de bloed- en aanverwanten tot derde graad uit van de functie van persoonlijk assistent. Het wil de rol van de onbetaalde mantelzorg vrijwaren. Alle mooie woorden over de onvervangbare emotionele band tussen zorgverlener en zorgontvanger ten spijt, vermoeden we dat budgettaire motieven evenals een vrees voor mogelijke betutteling of zelfs misbruiken vanwege familieleden aan deze beperking ten grondslag liggen. Nochtans kan onze samenleving niet om het delicate probleem van de onbetaalde verzorgingsarbeid heen blijven praten. Of moet de partner of ouder die full-time arbeid verricht voor de persoonlijke assistentie van een persoon met een handicap het blijven stellen met emotionele schouderklopjes of een werkloosheidsvergoeding?
- Tal van uitgebreide delegaties worden verleend aan de Vlaamse Regering, en daarin schuilen niet geringe kansen dat het opzet van het voorstel van decreet wordt uitgehold.

De Vlaamse Regering gaf al eerder blijk van beperkende maatregelen die indruisen tegen de geest van het decreet van 27 juni 1990, o.m. met een besluit van 20 juli 1994 dat de terugbetaling van kosten van persoonlijke assistentie door het Vlaams Fonds onmogelijk maakte!

Dat de Vlaamse Regering het aantal assistentiebudgetten bepaalt (programmatie) zal, om budgettaire redenen, wellicht onvermijdelijk zijn. Maar welke selectiecriteria zal zij daarbij hanteren? Het gevaar voor enige willekeur is niet denkbeeldig, temeer daar de persoon met een handicap rechtens geen aanspraak kan maken op een assistentiebudget.

Een nog groter gevaar schuilt in de vaststelling van de hoogte van het budget, vooral dan het maximumbedrag ervan, in combinatie met de vaststelling van de minimale behoefte aan persoonlijke assistentie die de persoon met een handicap moet vertonen om in aanmerking te komen voor het budget. De Toelichting bij het voorstel van decreet verduidelijkt dat personen met ernstige en langdurende bijstandsbehoeften de prioritaire doelgroep moet vormen. Geeft men zich rekenschap van het prijskaartje dat daaraan vasthangt, wetende dat een focus-bewoner (die gemiddeld slechts tussen 7 u en 30 u ADL-hulp per week heeft) 1 miljoen BEF/jaar aan de Vlaamse overheid kost en dit bedrag onvoldoende blijkt te zijn? De onvermijdelijke consequentie lijkt ons dat, voor personen met zeer uitgebreide assistentienoden, de budgetten ook financieel een volwaardig alternatief moeten bieden voor de opname in een instelling.

Tenslotte schuilen nog bureaucratische addertjes onder het gras van de bevoegdheid van de Vlaamse Regering om de inhoud van het contract tussen persoonlijk assistent en gebruiker vast te leggen, om te bepalen welke organisatiekosten voor terugbetaling in aanmerking komen, enz.

- Ons grootste bezwaar betreft de uitdrukkelijke uitsluiting van de persoonlijke assistentie in de opleidings- en arbeidsomgeving. Het is precies op deze terreinen — naast dat van de vrijetijdsbesteding — dat het bestaande aanbod van gesubsidieerde assistentieverlening grote lacunes vertoont, tenminste wat de "normale" scholen en arbeidsplaatsen betreft. Statistisch hebben de personen met een handicap gemiddeld dan ook een abnormaal lage positie qua opleidings- en tewerkstellingsniveau. Het welzijnsbeleid mag deze inferieure positie niet versterken, maar moet de persoon met een handicap middelen aanreiken om op gelijke voet te komen met zijn medestudenten of collega's op het werk. Dit is volslagen uitgesloten, wanneer de persoon met een handicap bij voortdurende op hun bereidwilligheid en vrijwillige (sic) inzet is aangewezen.

De Toelichting bij het voorstel van decreet verwijst hiervoor naar «de nodige te nemen maatregelen in het kader van de integratie in het arbeidsproces», maar de auteur blijft in gebreke aan te duiden hoe die er dan wel moeten uitzien. Het antwoord op deze vraag ligt nochtans reeds vervat in de omschrijving van persoonlijke assistentie. Het is assistentie op maat van de gebruiker, die zelf beslist voor welke taken hij/zij de assistentie inroept, en dit in functie van zijn/haar eigen dagactiviteiten en ongeacht de plaats waar hij/zij bevindt.

Conclusies

Het siert de indiener van het voorstel van decreet, de heer Guy SWENNEN dat hij ruiterlijk toegeeft dat zijn voorstel het product is van de Independent Living beweging in Vlaanderen, die sinds 1985 onafgebroken de mogelijkheid van het persoonlijk assistentiebudget heeft bepleit. Vele van onze principiële uitgangspunten vinden we erin terug, en we kijken met spanning uit naar een debat hierover in het Vlaams Parlement. Het siert ook de SP dat zij een gedurfd initiatief steunt op het domein van het welzijnsbeleid, dat in Vlaanderen nogal eens exclusief door de CVP wordt behartigd. We durven voorzichtig de hoop uitspreken dat de CVP zich niet in een partijpolitieke egelstelling (het voorstel komt van de "anderen") verschanst en de discussie wil aangaan, ook met haar machtige zuilorganisaties, die in het Vlaamse welzijnslandschap een groot deel van het gehandicaptenbeleid in de praktijk realiseren.

Persoonlijke assistentie is een fundamenteel mensenrecht van de persoon met een handicap. Het is onverenigbaar met de menselijke waardigheid en vrijheid om personen, die in staat zijn en ervoor kiezen om zelf hun assistentie te organiseren daartoe niet de mogelijkheid te verlenen. In het democratisch en welvarend land dat Vlaanderen heet, moet een open debat over de essentiële rechten van de mens, ook als hij of zij gehandicapt is, tot de mogelijkheden behoren. Zoniet ziet de toekomst er voor ons allen, gehandicapten of niet, bepaald somber uit!

Huys Jos

Afgevaardigd Beheerder VZW Independent Living Vlaanderen